

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح الزام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به حمایت از
ساخت فیلم‌های ضدآمریکایی»

مقدمه

طرح حمایت از تولید فیلم‌های سینمایی و فیلم‌های مستند ضدآمریکایی از این جهت اهمیت و ضرورت دارد که یکی از ابزارهای هجمه آمریکا به اسلام و ملت ایران در سال‌های پس از انقلاب در قالب سینما و تلویزیون انجام شده است. این در حالی است که فیلم‌ها و آثار سینمایی تولید شده داخلی که ذیل عنوان سینمای سیاسی دسته‌بندی می‌شوند، در طول سالیان گذشته شانس چندانی برای اکران موفق در کشورهای منطقه را نداشته‌اند و سینمای ایران نیز در جهت‌دهی و سیاستگذاری آثار تولیدی در این زمینه دچار فقدان هدفگذاری کلان است. بر این اساس طرح مزبور که به حمایت از تولید فیلم سینمایی و مستند ضد سیاست‌های استکباری آمریکا اشاره دارد، به‌نوعی اقدام متقابل جمهوری اسلامی ایران تلقی شده و فراتر از یک اقدام سیاسی و رسانه‌ای قابلیت پیگیری از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صداوسیما و سازمان سینمایی دارد. لذا، در این گزارش ضمن تأیید اصل موضوع مدنظر طراحان محترم، جهت اثرگذاری بیشتر به اصلاح مفاد طرح پیشنهادی^۱ پرداخته می‌شود.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۶۴۲

شماره چاپ:

۱۵۳۸

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۶/۹

ارزیابی کارشناسی طرح

۱. از حیث ماهوی

الف) تأمین مالی اجرای طرح

حمایت و هدایت از فعالیت‌های سینمایی از جمله وظایف مقرر در قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب ۱۳۶۶ می‌باشد و لذا، طرح ارائه شده در واقع جهت‌گیری نحوه مصرف اعتبارات مصوب دستگاه‌های مشمول را برحسب وظایف ذاتی و سابقاً قانونی مشخص نموده و لذا بار مالی جدیدی ایجاد نخواهد کرد. هرچند، احتمال برای رفع ابهام بار مالی بهتر است عبارت «در چارچوب قوانین بودجه سنواتی» به متن طرح افزوده شود. نکته دیگر آنکه، در اولویت قرار دادن موضوع طرح مذکور، ضمن جهت‌گیری در حمایت‌های مالی و معنوی از آثار فرهنگی و هنری می‌تواند به تسهیل در تحقق مفاد طرح پیشنهادی کمک نماید. هرچند، اعتبارات سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مطابق قوانین بودجه سنواتی چه در محور زیرساختی و چه در محور حمایت و تولید، چشمگیر نیست، لکن در حال حاضر، این مهم فاقد جهت‌گیری مشخص و شفاف است و از این حیث موضوع این طرح کمک شایان توجهی برای رفع این مسئله می‌نماید.

معاونت پژوهش‌های
اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات آموزش و
فرهنگ
سایر دفاتر:
مطالعات حقوقی
مطالعات مالیه عمومی و
توسعه مدیریت

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۷۰۱۶۷۴۳

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۹/۱۷

۱. «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف به حمایت‌های مادی و معنوی در جهت تولید فیلم‌های سینمایی و فیلم‌های مستند ضدآمریکایی با موضوعات اقدامات ضد حقوق بشری آمریکا، نقش آمریکا در گسترش تروریسم؛ داعش و دیگر گروه‌های تروریستی و جنگ‌های دولت استکباری آمریکا علیه دیگر ملت‌ها برای مخاطب داخلی و بین‌المللی می‌باشد».

ب) محدوده و قلمرو دستگاه‌های اجرایی مشمول طرح

طرح ارائه شده، صرفاً وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را مکلف به تولید فیلم سینمایی و مستند نموده است در حالی که، در این باره برخی از دستگاه‌ها مانند سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران وظایفی داشته و سایر دستگاه‌های اجرایی، جهت بهره‌مندی از امکانات و تجهیزات آنها برای تولید و اکران فیلم، اختیار قانونی ندارند. لذا، جهت کارآمدی حداکثری طرح پیشنهادی مزبور و کاستن از هزینه‌های تولید فیلم و ارتقای کیفیت تولیدات مربوط، ضروری است گسترش مشمول قلمرو طرح نسبت به دیگر دستگاه‌ها و نهادها موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه کشور اصلاح شود.

ج) حدود آثار مشمول طرح

طرح ارائه شده، صرفاً تولید فیلم‌های سینمایی و مستند را هدف قرار داده است. با این حال، محدود و معطوف شدن حمایت‌های قانونی به این دو و نادیده گرفتن تأثیر دیگر آثار ادبی، فرهنگی و هنری می‌تواند کارآمدی و جامعیت طرح پیشنهادی را خدشه‌دار نماید. اگرچه در میان آثار ادبی، فرهنگی و هنری که طی سالیان اخیر علیه اسلام و جمهوری اسلامی ایران فعالیت کرده‌اند بیشترین تمرکز بر سینما و تلویزیون آمریکا بوده و می‌باشد و با توجه به تأثیرگذاری عمیق‌تر این دو رسانه، طی سالیان گذشته و به‌خصوص پس از انقلاب اسلامی ایران، تعداد قابل توجهی اثر سینمایی بر پروژه اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی متمرکز شده‌اند. با این حال، دیگر تولیدات و محصولات فرهنگی و ادبی نیز مورد استفاده واقع شده است. لذا، ضروری است، با گسترش قلمرو آثار مشمول طرح، این فرصت برای همه آفرینشگران و پدیدآورندگان آثار ادبی، فرهنگی و هنری جهت تولید آثار ضداستکبار جهانی فراهم شود.

د) اولویت آثار مشمول حمایت

در متن قانون ارائه شده مسئله الزام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به حمایت از تولید فیلم ضدآمریکایی بدون جهت‌گیری اقتصادی و واقعی آن و به‌صورت کلی آمده است. به‌منظور آنکه این طرح بیشتر جنبه عملی بیابد، ضروری به‌نظر می‌رسد، راهبرد عملیاتی اجرای آن یعنی الزام به برنامه‌ریزی برای انجام تولیدات مشترک بین سینما و سازمان‌های فرهنگی ایران و کشورهای منطقه مورد توجه قرار گیرد. «تولید مشترک» راهبردی عملیاتی برای تشکیل سینمای مقاومت و سینمای سیاسی در منطقه است، همچنین اکران مناسب و گسترده اثر تولید شده با این شیوه (به‌عنوان حلقه اصلی اثرگذاری)، توفیق بیشتری در کشور شریک فیلم، خواهد داشت. لحاظ نمودن این مهم با توجه به در نظر گرفتن هم‌زمان سه رکن اساسی صنعت سینما یعنی تولید، توزیع و اکران، بسیار حائز اهمیت خواهد بود، از این جهت که تولید فیلم مشترک در کشورهای جهان و به‌خصوص در اروپا معنایی هویتی و سیاسی دارد. درواقع تولید مشترک در کشورهای منطقه اتحادیه اروپا به‌معنای مقاومت در برابر سیستم تولید و توزیع فیلم آمریکایی و نفوذ هالیوود است. بنابراین ذکر این عنوان در متن پیشنهادی، می‌تواند قوای سینمای ایران را تقویت نماید و در شکل‌گیری ائتلاف سیاسی در این زمینه نقشی مؤثر داشته باشد.

۲. از حیث شکلی

نقطه قوت این طرح به جهت اتخاذ اقدام و سیاست مقابله به مثلی است که در بیانات و مطالبات رهبر معظم انقلاب نیز بر آن تأکید شده است. تصویب قانونی جدید در این زمینه که متناسب با منازعه جاری میان جمهوری اسلامی ایران با سیاست‌های خصمانه آمریکا و افزایش روزافزون و تشدید هجمه رسانه‌ای، سیاسی و اقتصادی استکبار جهانی و آمریکا علیه ملت ایران

می‌باشد، خود کنش سیاسی و اقدام متقابل مؤثری به‌شمار می‌رود که در این اقتضای زمانی ضروری است. لذا، تصویب ماده قانونی مستقل و جدید در مجلس شورای اسلامی بدون الحاق یا اصلاح دیگر قوانین موضوعه، علاوه بر تسهیل و تسریع در اجرا و نظارت بر عملکرد مربوط، در این مقطع تاریخی نشان از عزم جمهوری اسلامی ایران در مقابله با دشمن خواهد داشت. به‌علاوه، دیگر قوانین موضوعه^۱ از حیث موضوع و محتوا قابلیت الحاق را ندارند.

جمع‌بندی و پیشنهاد اصلاح متن

با توجه به بررسی‌های کارشناسی کلیت طرح ارائه شده مورد تأیید است و مفاد و محتوای این طرح فراتر از یک اقدام سیاسی و رسانه‌ای قابلیت پیگیری از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صداوسیما را داراست. با وجود این توجه به برخی ملاحظات گفته شده از جمله تأکید بر «گستره دیگر آثار ادبی، فرهنگی و هنری» و «جهت‌گیری حمایت‌ها به سمت تولید مشترک» در متن ماده واحد ضروری به‌نظر می‌رسد. لذا پیشنهاد می‌شود متن طرح به این طریق اصلاح شود:

عنوان «طرح الزام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به حمایت از تولید آثار

ادبی و فرهنگی و هنری ضد استکباری»

ماده واحد - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مکلفند در چارچوب قوانین

بودجه سنواتی، حمایت از تولید آثار ادبی، فرهنگی و هنری به‌ویژه تولید فیلم با موضوع اقدامات ضد حقوق بشری آمریکا، نقش آمریکا در گسترش تروریسم، ایجاد داعش و دیگر گروه‌های تروریستی برای مخاطب داخلی و بین‌المللی را به‌نحوی در اولویت قرار دهند که حداقل ۱۰ درصد از حمایت‌های صورت گرفته در آن حوزه به این آثار اختصاص یابد. تولیدات مشترک ضد استکباری در برخورداری از حمایت‌های موضوع این ماده اولویت خواهند داشت.

تبصره «۱» - دستگاه‌های موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه مجازند در اجرای این قانون همکاری لازم را به‌عمل آورند.

تبصره «۲» - منظور از تولیدات مشترک، تولیداتی است که تأمین اعتبار و نظارت بر تولید آنها توسط بیش از یک نهاد یا دولت انجام می‌گیرد.



۱. «قانون تشدید مقابله با اقدامات تروریستی دولت آمریکا» مصوب ۱۳۶۸/۸/۱۰، ماهیت قضایی دارد و مطابق آن رئیس‌جمهور موظف شده جهت دستگیری و مجازات آمریکایی‌ها و عوامل مستقیم و غیرمستقیم آنها که در محاکم قضایی ایران محکوم می‌شوند اقدامات لازم را به‌عمل آورد و ارتباطی با ماهیت فرهنگی طرح حاضر ندارد.